

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

September 2020

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

energispareordningen

Opfølgning i sagen om energispareordningen (beretning nr. 23/2016)

3. september 2020

RN 711/20

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om energispareordningen, som blev indledt med en beretning i 2017. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 5. december 2017.

Konklusion

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har iværksat en række initiativer for at styrke den løbende kontrol med energiselskabernes realisering af energibesparelser og etableret et tilsyn med selskabernes omkostninger hertil. Ministeriet har endvidere igangsat bagudrettede kontroller på baggrund af de mistanker om misbrug af energispareordningen, som Rigsrevisionen omtalte i beretningen. Derudover er det med den energipolitiske aftale fra 2018 blevet besluttet ikke at forlænge energispareordningen, når den udløber ved udgangen af 2020. Rigsrevisionen finder ministeriets initiativer tilfredsstillende og vurderer, at sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen baserer konklusionen på følgende:

- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har udviklet og bruger nye udvælgelsesmetoder i forbindelse med de årlige stikprøvekontroller, som sikrer, at stikprøverne er repræsentative. Stikprøvekontrollerne for 2016, 2017 og 2018 viser fortsat høje, men dog faldende fejlratere i forhold til tidligere år. Rigsrevisionen konstaterer, at det på baggrund af ministeriets 3 stikprøvekontroller med høj grad af sikkerhed kan konkluderes, at energiselskaberne i perioden 2016-2018 indberettede energibesparelser til en værdi af ca. 700 mio. kr., som ville være blevet underkendt, hvis de var blevet kontrolleret.
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet følger systematisk op på, om energiselskaberne trækker underkendte energibesparelser fra i deres indberetninger, og har overblik over de korrektioner, der udestår.
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har implementeret et nyt værktøj til at kontrollere energiselskabernes egenkontrol, hvormed ministeriet i højere grad kan sikre, at energiselskaberne indberetter energibesparelser, som lever op til kravene i energispareordningen.
- Forsyningstilsynet har iværksat et fast tilsyn med energiselskabernes omkostninger til energispareordningen.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har gennemført bagudrettede kontroller af de forhold, som Rigsrevisionen påpegede i beretningen. Ministeriet har på flere områder, hvor der er foretaget bagudrettede kontroller, enten strammet reglerne eller lukket for muligheden for at få tilskud. Ministeriet er på enkelte områder fortsat i proces, indtil ministeriet træffer endelig afgørelse i sagerne. Endvidere har den bagudrettede kontrol på et enkelt område givet ministeriet anledning til at foretage politianmeldelser. Herudover har Forsyningstilsynet besluttet at kontrollere markedsmæssigheden i alle energispareaftaler indgået i perioden 2012-2017 hos elnetselskaber, som årligt har indberettet 2 GWh energibesparelser eller derover.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i september 2017 en beretning om energispareordningen. Beretningen handlede om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets indsats for at sikre, at energispareordningen fremmede omkostningseffektive energibesparelser. Energispareordningen forpligter energiselskaberne til årligt at realisere en aftalt mængde energibesparelser og stiller krav om og fastsætter regler for, hvordan selskaberne skal gøre det. Ministeriet har som tilsynsansvarlig myndighed ansvaret for at sikre, at de energibesparelser, som energiselskaberne hvert år indberetter, lever op til reglerne i energispareordningen og er realiseret så omkostningseffektivt som muligt.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det meget utilfredsstillende, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke havde sikret, at de indberettede energibesparelser levede op til energispareordningens regler. Statsrevisorerne fandt det endvidere utilfredsstillende, at ministeriet ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at energiselskaberne havde realiseret energibesparelserne til færrest mulige omkostninger.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Et opfølgingspunkt afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

Opfølgingspunkt	Status
1. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets arbejde for, at energispareordningen får den rette incitamentsstruktur.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 5. december 2017.
2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilrettelæggelse af energispareindsatsen rettet mod husholdninger.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 5. december 2017.
3. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets brug af nye udvælgelsesmetoder i forbindelse med de årlige stikprøvekontroller.	Behandles i dette notat.
4. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opfølgning på, om energiselskaber trækker underkendte energibesparelser fra i deres indberetninger.	Behandles i dette notat.
5. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets nye værktøjer til kontrol med energiselskabernes egenkontrol.	Behandles i dette notat.

Opfølgningspunkt	Status
6. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets kontrol med energiselskabernes omkostninger til energispareordningen.	Behandles i dette notat.
7. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bagudrettede kontroller af forhold om mistanke om misbrug af energispareordningen, herunder også den bagudrettede kontrol af forholdet om mulig krydssubsidiering mellem koncernforbundne selskaber.	Behandles i dette notat .

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på de punkter, der ikke tidligere er afsluttet.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

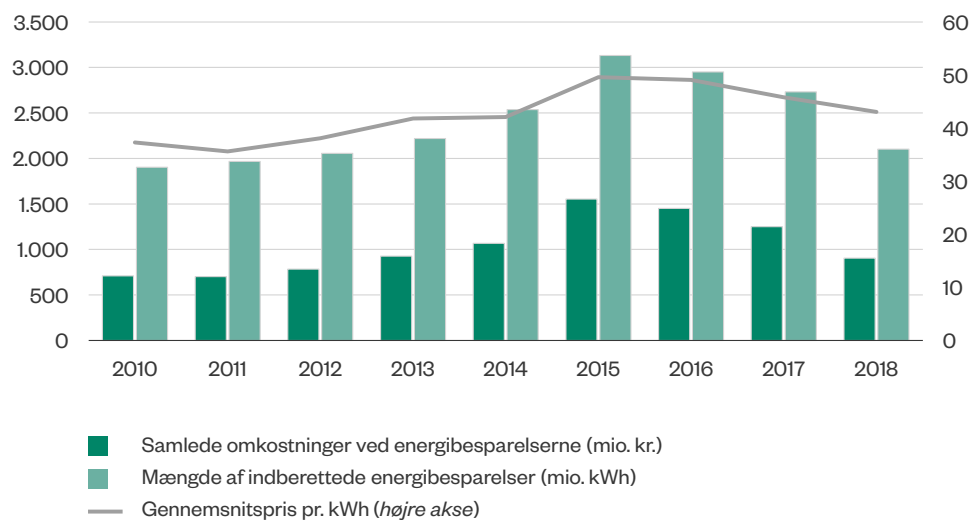
II. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets initiativer

6. Vi gennemgår i det følgende Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets initiativer i forhold til de udestående opfølgningspunkter. Gennemgangen er baseret på dokumentation og brevveksling med Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, herunder Energistyrelsen og Forsyningstilsynet (tidligere Energitilsynet).

7. Energispareordningen udløber i sin nuværende form med udgangen af 2020, jf. den energipolitiske aftale fra 2018. I stedet var parterne bag aftalen enige om at indføre en markedsbaseret tilskudspulje til energibesparelser for perioden 2021-2024, som udmøntes via udbud. Parterne fastsatte et årligt loft på 500 mio. kr. (2018-priser) for puljen.

8. Figur 1 viser udviklingen i mængden af og omkostningerne til de indberettede energibesparelser samt udviklingen i gennemsnitsprisen pr. indberettet kWh i perioden 2010-2018.

Figur 1
Udviklingen i mængde, samlede omkostninger og gennemsnitspris pr. kWh energibesparelse i perioden 2010-2018

Kilde: Rigsrevisionen.

Det fremgår af figur 1, at mængden af indberettede energibesparelser og den gennemsnitlige pris pr. kWh er faldet siden 2015, hvormed de samlede årlige omkostninger også er faldet. I 2015 var omkostningerne til energispareordningen således ca. 1,5 mia. kr., mens de i 2018 var ca. 900 mio. kr.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets løbende kontrol med de indberettede energibesparelser

9. I de følgende afsnit gennemgår vi de dele af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets initiativer, der vedrører den løbende kontrol med, om de energibesparelser, som energiselskaberne indberetter, lever op til energispareordningens regler, dvs. opfølgningsspunkt 3, 4 og 5.

Ministeriets brug af nye udvælgelsesmetoder i forbindelse med de årlige stikprøvekontroller

10. Statsrevisorerne bemærkede, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets årlige stikprøvekontroller generelt havde omfattet en mindre del af energiselskabernes indberettede energibesparelser, selv om kontrollerne havde vist høje og stigende fejlrat.

Det fremgik desuden af beretningen, at selv om ministeriet i stikprøvekontrollen for 2015 øgede antallet af selskaber og sager, betød ministeriets udvælgelseskriterier, at kun ca. halvdelen af selskaberne kunne blive trukket ud til kontrol.

11. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at ministeriet som en del af en ny tilsynsstrategi havde udarbejdet en ny metode til at udvælge selskaber og sager til de årlige stikprøvekontroller, som skulle sikre, at den årlige stikprøve blev udtaget tilfældigt og repræsentativt for det samlede antal indberettede sager.

Vi har gennemgået ministeriets nye metode til at udvælge selskaber og sager til de årlige stikprøvekontroller og vurderer, at metoden sikrer, at stikprøverne bliver udtaget tilfældigt og repræsentativt for det samlede antal indberettede sager. Vi har derudover kunnet se, at den nye udvælgelsesmetode er blevet brugt i stikprøvekontrollerne over indberettede energibesparelser i 2016, 2017 og 2018.

12. Et centralt formål med at udtage stikprøverne tilfældigt og repræsentativt er at kunne generalisere resultaterne fra de årlige stikprøver til den samlede mængde energibesparelser de pågældende år. Det har vi gjort for stikprøvekontrollerne for 2016, 2017 og 2018, hvor Energistyrelsen har truffet endelig afgørelse om, hvilke energibesparelser der skulle underkendes, fordi de ikke var realiseret i overensstemmelse med reglerne. Tabel 1 viser resultaterne heraf.

Tabel 1
Generalisering af resultaterne fra Energistyrelsens stikprøvekontroller efter indførelsen af den nye udvælgelsesmetode

	2016	2017	2018
Stikprøvernes omfang			
Antal kontrollerede sager	372	425	425
Kontrollerede energibesparelser (GWh)	150,0	64,0	150,9
Andel af den indberettede mængde energibesparelser	5,1 %	2,3 %	7,2 %
Stikprøvernes resultater			
Andel sager med fejl	35,5 %	27,1 %	35,0 %
Fejlbehæftede energibesparelser, som blev underkendt (GWh)	35,0	11,5	26,3
Andel fejlbehæftede energibesparelser, som blev underkendt	23 %	18 %	17 %
Estimerede omkostninger til underkendte energibesparelser i stikprøven (mio. kr.) ¹⁾	17,2	5,3	11,3
Generalisering til samlet population af indberettede energibesparelser²⁾			
Estimat af fejlbehæftede energibesparelser i populationen (GWh)	685,0	492,0	365,2
Estimerede omkostninger til fejlbehæftede energibesparelser i populationen (mio. kr.)	336,3	225,3	157,6

¹⁾ Til at estimere omkostningerne har vi taget udgangspunkt i gennemsnitsprisen pr. realiseret energibesparelse det pågældende år. I 2016 var gennemsnitsprisen 49,1 øre pr. kWh, i 2017 var den 45,8 øre pr. kWh, og i 2018 var den 43,1 øre pr. kWh. Vi tager forbehold for, at gennemsnitspriserne kan afvige fra de individuelle priser, som hvert enkelt energiselskab har realiseret energibesparelserne til.

²⁾ På baggrund af udvælgelsesmetoderne bag stikprøverne i 2016, 2017 og 2018 kan vi med 95 % konfidens udtale os om resultatet for hele populationen ±5 %.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Det fremgår af tabel 1, at der i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets stikprøver i 2016, 2017 og 2018 var fejl i henholdsvis 23 %, 18 % og 17 % af de kontrollerede energibesparelser, svarende til 35 GWh underkendte energibesparelser i 2016, 11,5 GWh i 2017 og 26,3 GWh i 2018.

På baggrund af stikprøvernes resultater kan vi med høj grad af sikkerhed udlede, at ca. 685 GWh indberettede energibesparelser i 2016, ca. 492 GWh i 2017 og ca. 365 GWh i 2018 var fejlbehæftede. Det svarer til fejlbehæftede energibesparelser for henholdsvis ca. 336 mio. kr. i 2016, ca. 225 mio. kr. i 2017 og ca. 158 mio. kr. i 2018. Det betyder, at energiselskaberne sammenlagt har indberettet energibesparelser for ca. 719 mio. kr. i perioden 2016-2018, som ville være blevet underkendt, hvis de var blevet kontrolleret.

Fra kWh til GWh

En kilowatt-time (kWh) er en måleenhed for elektrisk energi, som bruges ved beregning af elforbrug. En husstand på 2 voksne og 2 børn har typisk et elforbrug på 4.000-5.000 kWh om året.

Der går 1 mio. kWh til 1 gigawatt-time (GWh). I 2018 realiserede energiselskaberne ca. 2.000 GWh energibesparelser.

13. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at resultaterne fra stikprøvekontrollerne i 2016, 2017 og 2018 ikke har givet ministeriet anledning til at kontrollere flere sager eller til at foretage ændringer i reglerne bag energispareordningen. De selskaber, som har fået underkendt energibesparelser i forbindelse med stikprøverne, er blevet pålagt at korrigere for dem i deres indberetninger de efterfølgende år. Det betyder, at de skal realisere nye energibesparelser som erstatning for dem, der er blevet underkendt. Da energispareordningen er finansieret ud fra et hvile-i-sig-selv-princip, kan energiselskaberne også få dækket omkostningerne til disse erstatningsenergibesparelser. Derved betaler energiselskabets kunder 2 gange for, at selskabet opnår den pågældende energibesparelse.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har udviklet og bruger nye udvælgelsesmetoder i forbindelse med de årlige stikprøvekontroller, som i videst mulig omfang sikrer, at stikprøverne er repræsentative. Rigsrevisionen konstaterer, at de seneste års stikprøvekontroller stadig viser høje, men dog faldende fejlrat. Set i lyset af, at ordningen ikke skal fortsætte i sin nuværende form efter 2020, vurderer Rigsrevisionen, at denne del af sagen kan afsluttes.

Ministeriets opfølgning på, om energiselskaber trækker underkendte energibesparelser fra i deres indberetninger

14. Statsrevisorerne bemærkede, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke havde fulgt op på, om energiselskaberne havde trukket underkendte energibesparelser fra i deres indberetninger.

15. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at ministeriet fremover ville kræve mere detaljerede data for energiselskabernes korrektioner, når selskaberne indberetter deres energibesparelser, og systematisk følge op på, om energiselskaberne trækker underkendte energibesparelser fra i deres indberetninger.

16. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at der i energispareaftalen fra 2016 er indskrevet et krav om, at energiselskaberne hver især skal indberette deres korrektioner for underkendte energibesparelser. Dette skal ske ved førstkommande indberetning, efter Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har truffet endelig afgørelse om at underkende energibesparelserne.

17. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har udarbejdet et særskilt skema, som energiselskaberne skal bruge til at indberette deres korrektioner. Derudover har ministeriet udarbejdet et oversigtsskema til internt at holde styr på, hvor mange underkendte energibesparelser hvert enkelt energiselskab har korrigeret for og mangler at korrigere for.

Foreløbigt har ministeriet kontrolleret for energiselskabernes korrektioner af underkendte energibesparelser på baggrund af stikprøvekontrollerne for 2015, 2016 og 2017 og på baggrund af nogle af ministeriets afsluttede bagudrettede kontroller, bl.a. kontrollen vedrørende hulmursisolering, som blev afsluttet i foråret 2017. Ministeriet har opgjort, at de energiselskaber, som er blevet pålagt at korrigere for underkendte energibesparelser, foreløbigt har korrigeret for $\frac{1}{3}$ af dem.

18. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet systematisk følger op på, om energiselskaberne trækker underkendte energibesparelser fra i deres indberetninger, og har overblik over de korrektioner, der udestår. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Ministeriets nye værktøjer til kontrol med energiselskabernes egenkontrol

19. Det fremgik af beretningen, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet efter Rigsrevisionens vurdering ikke i tilstrækkelig grad havde kontrolleret energiselskabernes egenkontrol af energibesparelser, herunder de påkrævede årlige audit. Rigsrevisionen konstaterede i beretningen, at der med energispareaftalen fra december 2016 blev taget en række initiativer til at forbedre selskabernes egenkontrol. Bl.a. skulle energiselskaberne fremover sende resultaterne af deres egenkontrol til ministeriet.

20. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at Energistyrelsen modtager energiselskabernes afrapporteringer om resultaterne af deres egenkontrol én gang om året. Energistyrelsen gennemgår derefter afrapporteringerne ud fra en fast skabelon over kontrolpunkter for at vurdere, om egenkontrollen lever op til kravene i energispareaftalen.

Vurderer Energistyrelsen, at kravene ikke er efterlevet, kan styrelsen ved mere alvorlige fejl og mangler træffe afgørelse herom og orientere Forsyningstilsynet, hvis den manglende overholdelse vurderes at have betydning for Forsyningstilsynets tilsynsområde. Ved mindre alvorlige fejl og mangler kan styrelsen henstille, at det pågældende selskab foretager korrigerende handlinger. Energisparebekendtgørelsen giver ikke styrelsen yderligere sanktionsmuligheder, hvis energiselskaberne ikke følger styrelsens afgørelser og henstillinger.

Tabel 2 viser udfaldet af Energistyrelsens seneste opfølgning på energiselskabernes egenkontrol i 2017 og 2018.

Tabel 2

Udfaldet af Energistyrelsens opfølgning på energiselskabernes egenkontrol i 2017 og 2018

	2017	2018	I alt
Antal selskaber	440	432	-
Afgørelser	61	35	96
Henstillinger	90	81	171
Reaktioner i alt	151	116	267
Andel	34 %	25 %	-

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Energistyrelsen.

Det fremgår af tabel 2, at Energistyrelsen på baggrund af opfølgningerne på energiselskabernes egenkontrol i 2017 og 2018 sammenlagt har truffet 96 afgørelser og givet 171 henstillinger. På baggrund af 2017-opfølgningen modtog 34 % af selskaberne enten en afgørelse eller en henstilling fra styrelsen, mens andelen var 25 % på baggrund af 2018-opfølgningen.

Energiselskabernes egenkontrol

Energiselskaberne skal som led i deres kvalitetssikring én gang årligt gennemføre kvalitetskontrol af udvalgte energibesparelser forud for indberetning. Derudover skal der årligt gennemføres en audit af, om selskabet har implementeret et kvalitetssikringssystem, som lever op til kravene i energispareaftalen, og som bliver efterlevet i praksis. Auditten skal bl.a. bestå af en stikprøvekontrol af selskabets indberettede energibesparelser. Hvert 2. år skal audit gennemføres af en ekstern auditor.

Det fremgår af Energistyrelsens seneste opfølgingsnotat, at de fleste selskaber har fulgt styrelsens afgørelser og henstillinger, men at enkelte selskaber har afvist at gøre det. I disse tilfælde har styrelsen ikke yderligere sanktionsmuligheder over for selskaberne.

21. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har implementeret et nyt værktøj til at kontrollere energiselskabernes egenkontrol. Rigsrevisionen konstaterer, at værktøjet allerede har bidraget til, at ministeriet i højere grad kan sikre, at energiselskaberne indberetter energibesparelser, som lever op til kravene i energispareordningen. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets kontrol med energiselskabernes omkostninger til energispareordningen

22. Statsrevisorerne bemærkede, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke havde ført tilsyn med, at energiselskaberne havde opgjort omkostningerne til energispareordningen i overensstemmelse med reglerne.

Det fremgik af beretningen, at ministeriet frem til efteråret 2016 havde haft den opfattelse, at Forsyningstilsynet (tidligere Energitilsynet) førte tilsyn med energiselskabernes omkostninger til energispareordningen. Det havde Forsyningstilsynet imidlertid ikke hjemmel til. Først med en ny energisparebekendtgørelse fra juni 2017 gav ministeriet Forsyningstilsynet hjemmel til at føre tilsyn med energiselskabernes omkostninger til energispareindsatsen.

23. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at Forsyningstilsynet ville gennemføre sin første kontrol af energiselskabernes omkostninger til energispareindsatsen i forbindelse med selskabernes regnskabsafslæggelse for 2017 og indlede en dialog med energiselskaberne om at forbedre og målrette vejledningen på området. Derudover oplyste ministeren, at Energistyrelsen ville gennemføre en bagudrettet kontrol af, om energiselskabernes omkostninger til ordningen var opgjort efter reglerne i perioden før juni 2017.

24. Forsyningstilsynet offentliggjorde en ny vejledning på området i februar 2018 og har efterfølgende offentliggjort en ny vejledning i marts 2020. Forsyningstilsynet har derudover oplyst, at tilsynet for indberetningsårene 2017 og 2018 har udtaget sammenlagt 90 sager til kontrol af energiselskabernes energispareomkostninger. Af disse har Forsyningstilsynet foreløbigt underkendt energispareomkostningerne i 4 sager og sænket indtægtsrammen for omkostningerne i én sag. I 12 sager har Forsyningstilsynet truffet afgørelse om påbud eller indskærpelser, mens 15 sager er afsluttet uden bemærkninger. De resterende sager er enten sat i bero, er under sagsbehandling eller afventer igangsættelse.

25. Energistyrelsen har med hjælp fra Kammeradvokaten gennemført en bagudrettet kontrol af energiselskabernes omkostninger til energispareordningen i perioden 2012-2016. Kontrollen omfattede 35 energiselskaber og ét samarbejdsorgan (brancheforening). Kontrollen, som blev endeligt afsluttet i april 2020, viste overordnet, at en række selskaber ikke havde den krævede regnskabsmæssige adskillelse af indtægter og omkostninger forbundet til energibesparelser fra deres øvrige driftsmæssige indtægter og omkostninger og ikke havde opgjort administrationsomkostninger korrekt. På baggrund af kontrollen har Energistyrelsen sammenlagt truffet 8 afgørelser og over 50 indskærpelser over for selskaberne og det pågældende samarbejdsorgan (brancheforeningen).

26. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Forsyningstilsynet har iværksat et tilsyn med energiselskabernes omkostninger til energispareordningen, og at Energistyrelsen har gennemført en bagudrettet kontrol heraf for perioden 2012-2016. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bagudrettede kontroller af forhold om mistanke om misbrug af energispareordningen

27. Statsrevisorerne bemærkede, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke i tilstrækkelig grad havde fulgt op på mistanker om misbrug af energispareordningen. Statsrevisorerne fandt det væsentligt, at ministeriet systematisk gennemfører en bagudrettet kontrol af og opfølgning på mistanker om misbrug.

Det fremgik af beretningen, at ministeriet kun havde gennemført en bagudrettet kontrol af ét af de 7 forhold, hvor ministeriet havde mistanke om misbrug af ordningen. Rigsrevisionen vurderede, at ministeriet dermed ikke havde noget overblik over omfanget af misbruget, ligesom ministeriet heller ikke havde mulighed for at underkende de eventuelle energibesparelser, som ikke levede op til ordningens regler.

28. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at det var afgørende for ministeren, at der blev fulgt op på alle mistanker om misbrug af energispareordningen, og at ministeriet derfor ville igangsætte bagudrettede kontroller, hvor det var muligt.

29. Rigsrevisionens gennemgang viser, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har iværksat bagudrettede kontroller af de pågældende forhold. Vi gennemgår i det følgende resultaterne af ministeriets bagudrettede kontroller.

Udskiftning af traktorer

30. I ministerredegørelsen oplyste klima-, energi- og forsyningsministeren, at ministeriet vurderede, at omfanget af problemerne med udskiftning af traktorer var begrænset og skyldtes, at reglerne ikke havde været tilstrækkeligt klare. Selv om reglerne blev præciseret medio 2015, ville ministeriet foretage en bagudrettet kontrol. Energistyrelsen igangsatte kontrollen i 2019 og er fortsat i proces, indtil ministeriet træffer endelig afgørelse i sagerne.

Dobbeltindberetninger af energibesparelser

31. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at ministeriet i 2018 tilvejebragte den nødvendige hjemmel i energisparebekendtgørelsen til, at energiselskaberne kunne samkøre energisparesager hos hinanden for at kontrollere for dobbeltindberetninger. Siden da er der gennemført 2 kontroller herfor. I begge kontroller udgjorde andelen af dobbeltindberetninger under 1 promille af de samkørte sager.

Udskiftning af halm-/biomassekedler

32. Energistyrelsen igangsatte ultimo 2017 en bagudrettet kontrol af området for udskiftning af halm-/biomassekedler udført i perioden 2014-2016. I alt 40 sager fra 10 tilfældigt udvalgte selskaber blev kontrolleret. Energistyrelsen underkendte sammenlagt 12 GWh ud af 16,3 GWh kontrollerede energibesparelser, hvilket svarer til en fejlrate på 73,6 %. Energistyrelsen vurderede i december 2018, at der i alt var indberettet ca. 1.330 GWh energibesparelser for udskiftning af halm-/biomassekedler i perioden 2014-2016.

Reglerne blev strammet i 2016. Energistyrelsen har igangsat en ny bagudrettet kontrol af området for at finde ud af, om de nye regler bliver overholdt, eller om der er behov for yderligere stramninger. Styrelsen er fortsat i proces, indtil Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet træffer endelig afgørelse i sagerne.

Udskiftning af servere

33. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyste i ministerredegørelsen, at ministeriet i efteråret 2017 havde igangsat en bagudrettet kontrol af serverprojekter. Kontrollen vedrørte serverprojekter indberettet i 2015 og 2016 og omfattede 197,4 GWh energibesparelser fordelt på 64 projekter. Heraf underkendte Energistyrelsen de 109 GWh, svarende til en fejlrate på 55 %. I alt ca. 500 GWh af de indberettede energibesparelser i 2015 og 2016 vedrørte udskiftning af servere.

Klima-, energi- og forsyningsministeren valgte i juni 2020 at lukke for muligheden for at få tilskud til udskiftning af servere.

Krydssubsidiering mellem koncernforbundne selskaber (markedsræssighed)

34. Energistyrelsen og Forsyningstilsynet (tidligere Energitilsynet) indgik i februar 2018 en samarbejdsaftale, som gjorde klart, at Forsyningstilsynet både bagudrettet og fremadrettet er ansvarlig for at føre tilsyn med markedsræssigheden af energispæraftaler, jf. forsyningslovene.

Efterfølgende iværksatte Forsyningstilsynet en bagudrettet kontrol af markedsræssigheden i energispæraftaler indgået i perioden 2012-2017. Foreløbigt har Forsyningstilsynet igangsat 71 kontrolsager. Forsyningstilsynet har besluttet at kontrollere alle elnetselskaber, som årligt har indberettet 2 GWh energibesparelser eller derover i perioden.

Hulmursisolering

35. Det fremgik af beretningen, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet afsluttede en bagudrettet kontrol af hulmursisolering, som medførte, at ministeriet valgte permanent at lukke for muligheden for tilskud. 99 MWh ud af 346 MWh kontrollerede energibesparelser blev underkendt, svarende til en fejlrate på 29 %. I alt var der indberettet 57,7 GWh energibesparelser vedrørende hulmursisolering. Ministeriet har oplyst, at ministeriet har foretaget 11 politianmeldelser. Heraf er 6 anmeldelser uafsluttede, mens 3 er blevet afvist af politiet på grund af manglende bevisførelse. I de sidste 2 tilfælde har energiselskabet ikke ønsket at forfølge sagen.

Rigsrevisionens sammenfattende vurdering af ministeriets bagudrettede kontroller

36. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har iværksat bagudrettede kontroller af de forhold, som Rigsrevisionen pegede på i beretningen. Ministeriet har på flere områder, hvor der er foretaget bagudrettede kontroller, enten strammet reglerne eller lukket for muligheden for at få tilskud. Ministeriet er på enkelte områder fortsat i proces, indtil ministeriet træffer endelig afgørelse i sagerne. Endvidere har den bagudrettede kontrol på et enkelt område givet ministeriet anledning til at foretage politianmeldelser. Herudover har Forsyningstilsynet besluttet at kontrollere markedsmæssigheden i alle energispareaftaler indgået i perioden 2012-2017 hos elnetselskaber, som årligt har indberettet 2 GWh energibesparelser eller derover.

Rigsrevisionen finder, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets indsats i forhold til de bagudrettede kontroller vedrørende mistanker om misbrug med energispareordningen er tilfredsstillende. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Lone Strøm